

**VISAGINO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENOS
2025 METŲ ATASKAITA**

Visaginas
2026

TURINYS

IVADAS.....	3
DEMOGRAFINĖ SITUACIJA.....	4
2025 METŲ SVEIKATOS IR SU SVEIKATA SUSIJUSIŲ RODIKLIŲ PROFILIS VISAGINO SAVIVALDYBĖJE	6
SAVIVALDYBĖS PRIORITETINIŲ PROBLEMŲ ANALIZĖ.....	13
1 prioritetinė problema. Mirtingumas dėl nukritimo/standartizuotas mirtingumo dėl nukritimo rodiklis (W00-W19) 100 000 gyventojų	13
2 prioritetinė problema. Mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu/standartizuotas mirtingumo dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu, (F1, F12, F14, F15, F16, F19,X41, X42, X61, X62, Y11, Y12) rodiklis	15
3 prioritetinė problema. Nusikalstamos veikos, susijusios su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda (nusikaltimai).....	17
SUAUGUSIŲJŲ GYVENSENOS STEBĖSENOS RODIKLIAI	20
IŠVADOS.....	24
REKOMENDACIJOS.....	25

IVADAS

Visuomenės sveikatos stebėseną Visagino savivaldybėje vykdoma remiantis Bendraisiais savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymu Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“. Pateikiami rodikliai atspindi kaip įgyvendinami Lietuvos sveikatos strategijos (LSS) 2014–2025 m. tikslai ir jų uždaviniai.

Visuomenės sveikatos stebėsenos savivaldybėje tikslas – nuolat rinkti, analizuoti ir interpretuoti visuomenės sveikatą apibūdinančius rodiklius bei tinkamai informuoti savivaldybės politikus, siekiant efektyvaus valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) bei savarankiškų visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų įgyvendinimo savivaldybės teritorijoje.

Savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitos tikslas – pateikti pagrindinius savivaldybės gyventojų sveikatą atspindinčius rodiklius, jų dinamiką ir jų pagrindu pateikti rekomendacijas bei prioritetines kryptis savivaldybės plėtros plano siekiniams, strateginio veiklos plano priemonėms.

Lietuvos sveikatos strategijos strateginis tikslas – pasiekti, kad 2025 m. šalies gyventojai būtų sveikesni, pailgėtų gyvenimo trukmė, pagerėtų gyventojų sveikata ir sumažėtų sveikatos netolygumai.

Lietuvos sveikatos strategijoje nustatyti šie 4 tikslai:

1. Sukurti saugesnę socialinę aplinką, mažinti sveikatos netolygumus ir socialinę atskirtį;
2. Sukurti sveikatai palankią fizinę darbo ir gyvenamąją aplinką;
3. Formuoti sveiką gyvenseną ir jos kultūrą;
4. Užtikrinti kokybišką ir efektyvią sveikatos priežiūrą, orientuotą į gyventojų poreikius.

Ataskaita parengta naudojantis viešai prieinamais sveikatos statistikos duomenų šaltiniais:

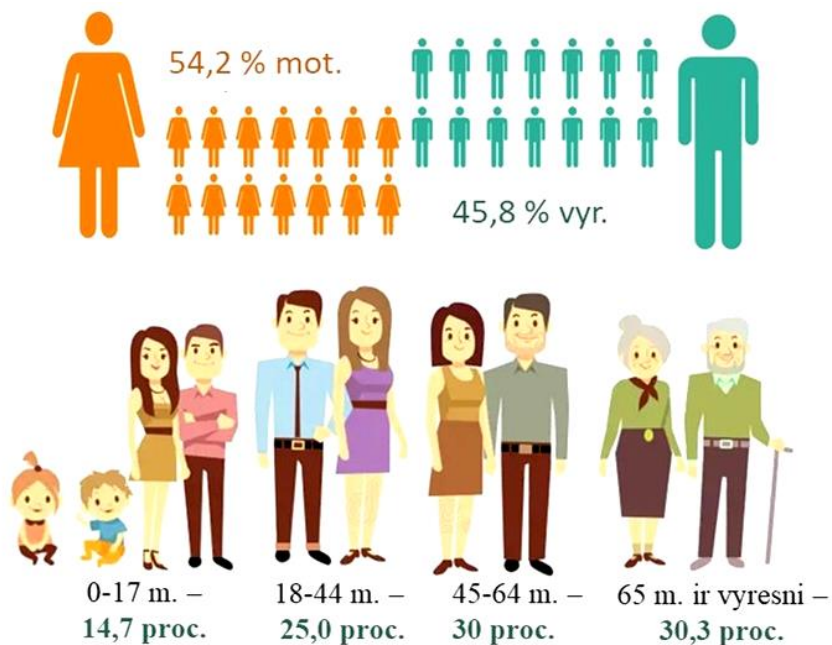
- Valstybės duomenų agentūros Oficialiosios statistikos portalu;
- Visuomenės sveikatos stebėsenos informacine sistema;
- Visagino savivaldybės administracijos Teisės, personalo ir civilinės metrikacijos duomenimis;
- Visagino savivaldybės aplinkos monitoringo ataskaita 2025 m.;
- Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registro duomenimis;
- Visagino policijos komisariato pateiktais prevencinės veiklos ir administracinių nusižengimų duomenimis;
- Higienos instituto informacija, leidiniais.

Rodiklio Oro teršalų (KD_{2,5} ir / arba 10 ir / arba azoto dioksido) vidutinė metinė koncentracija savivaldybėje (µg/m³) nėra lyginama su kitomis savivaldybėmis, pateikiami tik savivaldybės rodikliai.

DEMOGRAFINĖ SITUACIJA

Valstybės agentūros duomenimis, Visagino savivaldybėje 2025 m. gyveno 19 239 žmonės, tai yra 256 mažiau, nei 2024 m.

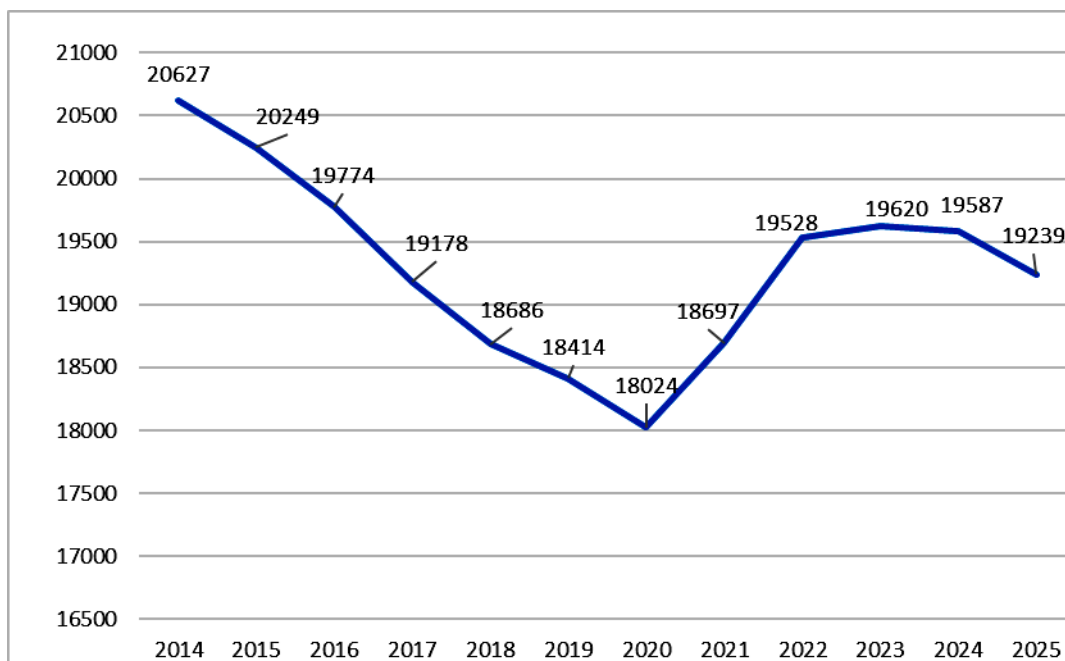
Visagino savivaldybėje 2025 m. gyveno vaikai iki 17 m. 2 837 asmenų, suaugę nuo 18 iki 64 metų 10 576 gyventojai, 65 m. ir vyresni asmenys sudarė 5 827, o vaisingo amžiaus moterys (15-49 m.) sudarė 3 138 moterų (1 pav.).

1 pav. Visagino savivaldybės gyventojų demografija 2025 m. pagal amžiaus grupes (proc.)

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

Visagino savivaldybėje 2014–2020 m. nuolatinių gyventojų skaičius kasmet mažėjo, o nuo 2021 m. pradėjo augti. 2025 m. fiksuotas gyventojų skaičiaus sumažėjimas palyginus su 2024 m., bendra demografinė situacija miesto savivaldybėje išlieka panaši (2 pav.).

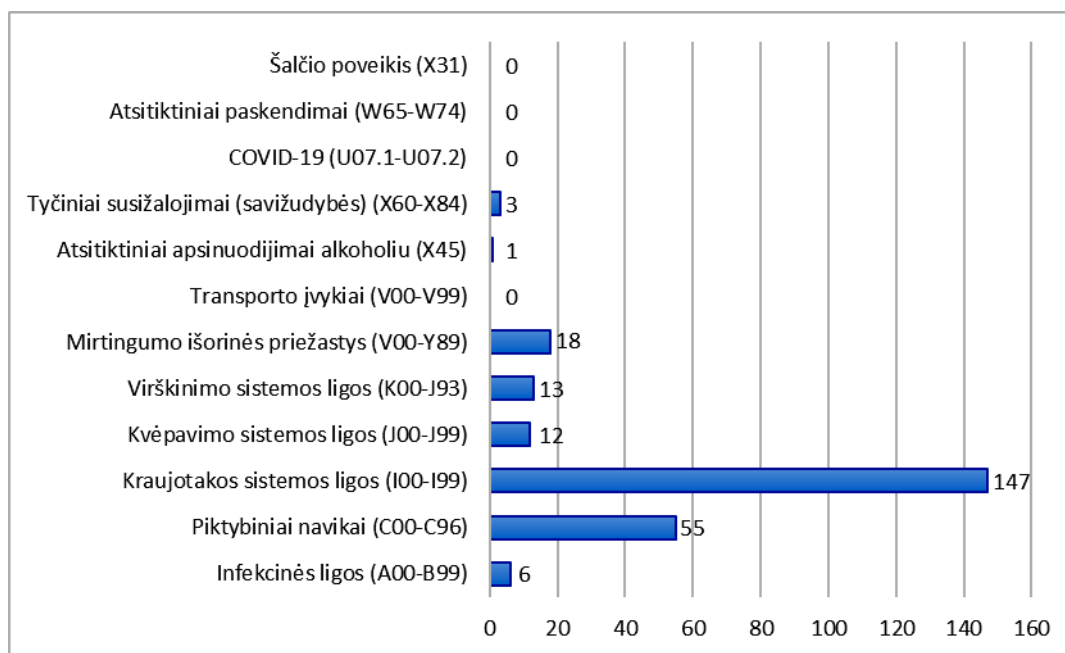

2 pav. Nuolatinių Visagino savivaldybės gyventojų skaičiaus kaitos dinamika 2014–2025 m. (asmenų skaičius) Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

Visagino savivaldybės administracijos Teisės, personalo ir civilinės metrikacijos skyriaus duomenimis 2025 m. Visagine įregistruoti 65 gimimai, palyginus su 2025 m. 3 vaikais daugiau. Visagine sudarytos 64 santuokos, palyginus su 2024 m. 20 santuokų daugiau. Santuoką nutraukusių porų skaičius išlieka panašus kaip ir 2024 m. sudaryti 84 santuokos nutraukimo aktai (2024 m. – 83). Matome, kad šiek tiek sumažėjo mirčių skaičius: per metus buvo sudaryti 328 mirties akto įrašai (kartu su užsienyje mirusiais). Mirties atvejų registrų duomenimis Visagine netekome 289 – žmonių (118 moterų ir 171 vyro), lyginant su 2024 m. 20 žmonių mažiau.

Šalyje pernai mirė 37 491 žmonės, t. y. 38 asmenimis daugiau negu 2024 metais. Kaip ir kasmet išlieka keturios pagrindinės mirties priežastys – kraujotakos sistemos ligos, piktybiniai navikai, išorinės mirties priežastys ir virškinimo sistemos ligos.

3 pav. matome įvardintas mirties priežastis pagal Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registro duomenis Visagino savivaldybėje. Pagrindinės Visagino savivaldybės gyventojų mirties priežastys 2025 m. pasiskirstė taip: pirmoje vietoje – kraujotakos sistemos ligos (I00–I99), nusinešusios 147 gyvybes (86 vyrai ir 61 moteris), antroje – piktybiniai navikai (C00–C96), lėmę 55 mirtis (32 vyrai ir 23 moterys), trečioje – išorinės mirties priežastys (V00–Y89), dėl kurių mirė 18 asmenų (15 vyrų ir 3 moterys).

3 pav. Visagino gyventojų mirtingumas pagal priežastis 2025 metais (asmenų skaičius)

Šaltinis: Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registras

Socioekonominė situacija savivaldybėje. Vienas pagrindinių sveikatos programos tikslų – skurdo ir nedarbo mažinimas. Visagino savivaldybėje išlieka itin aktuali ilgalaikio nedarbo (trunkančios ilgiau nei metus) problema. Šis reiškinys yra vienas iš esminių socialinių ir ekonominių veiksnių, tiesiogiai lemiančių gyventojų fizinę bei psichinę sveikatą. 2025 m. duomenimis, ilgalaikio nedarbo lygis Visagine siekė 2,3 proc. (2024 m. – 2,6 proc.) ir išliko aukštesnis nei šalies vidurkis (Lietuvoje – 1,6 proc.), todėl rodiklis vis dar pateka į raudonąją zoną. Taip pat daugelį metų savivaldybėje stebimas didelis mokyklos nelankančių vaikų rodiklis – 170,1 atvejų 1 000 moksleivių (Lietuvoje – 44,4/1 000). Nors oficialus Visagino nesimokančių vaikų rodiklis yra didelis, reali situacija rodo ką kitą – dauguma jų tiesiog gyvena užsienyje. Taigi, šis rodiklis atspindi migraciją ir deklaratavimo spragas, o ne faktinį vaikų neatvykimą į mokyklą.

Nežymiai sumažėjo socialinę pašalpą gaunančių šeimų skaičius, o tai prisideda prie bendro socialinio-ekonominio gyventojų stabilumo gerinimo.

Sveikata savivaldybėje. Traumos dėl nukritimų 65+ amžiaus grupėje išlieka panašios, bet lyginant su Lietuvos vidurkiu esame geroje vietoje (Visaginas 106,4/10 000 gyv., Lietuvos vidurkis 135,0/10 000 gyv.). 2025 m. išvengta mirčių dėl paskendimo ir eismo įvykių (tarp jų – pėsčiųjų). Per 2025 m. buvo 13 traumų dėl transporto įvykių, tai yra šiek tiek daugiau nei 2024 m. Toliau auga mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu, Visagino rodiklis siekė 20,8/100 000 gyv., o Lietuvoje 3,7/100 000 gyv. Nebuvo nei vieno susirgimo tuberkulioze (A15-A19) 100 000 gyv. Toliau Visagine išlieka aukštas sergamumas II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyv. (2025 m. – 162, 2024 m. – 143, 2023 m. – 220, 2022 m. – 207, 2021 m. – 189, 2020 m. – 116, 2019 m. – 198, 2018 m. – 180 gyv.). Mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų bei piktybinių navikų pateka į „geltonąją zoną“ – situacija atitinka šalies vidurkį. Panašios į Lietuvos vidurkį išlieka ir vaikų skiepavimo apimtys (1 m. vaikų skiepavimo 3 metų vidurkis – 85,9 proc.), taip pat gyventojų dalyvavimas prevencinėse programose (nors pastarojoje storosios žarnos vėžio programoje stebimas tikslinės populiacijos aktyvumo sumažėjimas). Teigiamai vertinama vaikų (7–17 m.) burnos sveikata („žalioji zona“) – didelė dalis vaikų neturi ėduonies pažeistų, plombuotų ar išrautų dantų, kas rodo atsakingą tėvų požiūrį į profilaktiką. Savivaldybėje užfiksuoti itin palankūs rodikliai – 2025 m. nebuvo registruota nei vieno kūdikių (iki 1 m.) mirties atvejo, taip pat nefiksuota paauglių gimdymų.

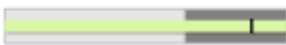
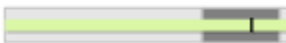
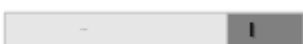
2025 METŲ SVEIKATOS IR SU SVEIKATA SUSIJUSIŲ RODIKLIŲ PROFILIS VISAGINO SAVIVALDYBĖJE

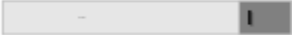
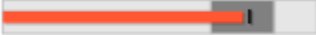
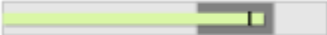
Pirmoje 1 lentelės skiltyje pateikiamas rodiklio pavadinimas, antroje skiltyje Visagino savivaldybės reikšmės (tendencija, kaip kito per metus, Visagino sav. rodiklis, kiekis (skaičius), 3 metų vidurkis ir Visagino sav. santykis su Lietuvos vidurkiu), trečioje skiltyje nurodytos Lietuvos reikšmės (Lietuvos rodiklis, blogiausias/geriausias Lietuvos savivaldybių reikšmės bei sritis, kaip atrodo Visagino savivaldybė, palyginus su Lietuvos vidurkiu, pažymėta juodu brūkšniu).

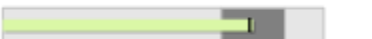
Tendencija: ➡ Nekinta ➡ Didėja ➡ Mažėja ■ Geriau ■ Blogiau ■ Panašus

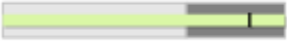
	Rodiklio pavadinimas	Savivaldybės reikšmės					Lietuvos reikšmės			
		Tend.	Rodiklis	Kiekis	3 metų vidurkis	Sant.	Rod.	Blogiausia	Sritis	Geriausia
Eil. Nr.	Strateginis tikslas - pasiekti, kad 2025 m. šalies gyventojai būtų sveikesni ir pailgėtų jų gyvenimo trukmė, pagerėtų gyventojų sveikata ir sumažėtų sveikatos netolygumai									
1.	Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė	➡	75.2	75	74.6	0.97	77.9	71.4		83.8
2.	Išvengiamas mirtingumas proc.	➡	78.0	117	74.1	1.02	76.3	93.8		67.9
1 tikslas. Sukurti saugesnę socialinę aplinką, mažinti sveikatos netolygumus ir socialinę atskirtį										
1.1. Sumažinti skurdo lygį ir nedarbą										
3.	Mirtingumas dėl savižudybių (X60-X84) 100 000 gyv.	➡	20.8	4	13.7	1.15	18.1	71.3		0.0

	Standartizuotas mirtingumo dėl savižudybių rodiklis (X60-X84) 100 000 gyv.	↑	26.9	4	16.9	1.55	17.3	72.0		0.0
4.	Bandymų žudytis skaičius (X60–X64, X66–X84) 100 000 gyventojų	↑	46.8	9	48.0	1.18	39.5	84.8		6.7
5.	Mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokyklose, skaičius 1 000 gyv.	↓	170.1	280	177.7	3.83	44.4	170.1		22.1
6.	Socialinę pašalpą gaunančių šeimų skaičius 1 000 gyv.	↑	21.4	411	22.8	1.60	13.4	43.0		0.7
7.	Ilgalaikio nedarbo lygis, %	↓	2.3	248	2.3	1.44	1.6	3.8		0.3
8.	Gyventojų skaičiaus pokytis 1000 gyv.	↑	-17.0	-327	-9.9	15.45	-1.1	-34.9		34.0
1.2. Sumažinti socialinę ekonominę gyventojų diferenciaciją šalies ir bendruomenių lygmeniu										
9.	Mirtingumas dėl išorinių priežasčių (V00-Y98) 100 000 gyv.	↓	93.6	18	89.1	1.24	75.7	186.1		33.8
	Standartizuotas mirtingumo dėl išorinių priežasčių rodiklis (V00-Y98) 100 000 gyv.	↓	95.1	18	85.3	1.33	71.5	168.1		30.0
10.	Policijoje užregistruoti pranešimų dėl smurto artimoje aplinkoje skaičius 100 000 gyv.	↑	17.5	337	14.6	0.91	19.3	37.2		5.1
11.	Sergamumas tuberkulioze (A15-A19) 100 000 gyv.	↓	5.2	1	6.9	0.28	18.7	109.0		0.0
2 tikslas. Sukurti sveikatai palankią fizinę darbo ir gyvenamąją aplinką										
2.1. Kurti saugias darbo ir sveikas buitines sąlygas, didinti prekių ir paslaugų vartotojų saugumą										
12.	Asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų dėl nelaimingų atsitikimų darbe, skaičius 10 000 darbingo amžiaus gyv.	↑	0.9	1	0.3	1.00	0.9	3.1		0.0
13.	65+ m. amžiaus gyventojų susižalojimo dėl nukritimo atvejų skaičius (W00-W19) 10 000 65+ m. amžiaus gyv.	↑	106.4	62	113.0	0.79	135.0	189.6		77.6
14.	Darbingo amžiaus asmenų, kuriems pirmą kartą nustatytas sumažėjęs dalyvavimo lygis, skaičius 10 000 gyv.	↑	80.5	88	75.1	1.14	70.8	128.2		49.7
15.	Sergamumas žarnyno infekcinėmis ligomis (A00-	↑	114.4	220	83.1	0.67	170.7	301.0		4.6

	A09) 10 000 gyv.									
2.2. Kurti palankias sąlygas saugiai leisti laisvalaikį										
16.	Mirtingumas dėl atsitiktinio paskendimo (W65-W74) 100 000 gyv.	↓	0.0	0	1.7	0.00	3.6	28.9		0.0
	Standartizuotas mirtingumo dėl atsitiktinio paskendimo rodiklis (W65-W74) 100 000 gyv.	↓	0.0	0	2.0	0.00	3.4	38.1		0.0
17.	Mirtingumas dėl nukritimo (W00-W19) 100 000 gyv.	↑	31.2	6	22.3	2.15	14.5	52.4		0.0
	Standartizuotas mirtingumo dėl nukritimo rodiklis (W00-W19) 100 000 gyv.	→	26.5	6	18.6	1.95	13.6	33.8		0.0
2.3. Sumažinti avaringumą ir traumų kelių eismo įvykiuose skaičių										
18.	Mirtingumas dėl transporto įvykių (V00-V99) 100 000 gyv.	↓	0.0	0	1.7	0.00	5.3	44.3		0.0
	Standartizuotas mirtingumo dėl transporto įvykių rodiklis (V00-V99) 100 000 gyv.	↓	0.0	0	0.8	0.00	5.0	37.3		0.0
19.	Pėsčiųjų mirtingumas dėl transporto įvykių (V00-V09) 100 000 gyv.	↓	0.0	0	0.0	0.00	1.2	15.1		0.0
20.	Transporto įvykiuose patirtų traumų (V00-V99) sk. 10 000 gyv.	↑	6.8	13	4.3	1.21	5.6	10.1		0.0
2.4. Sumažinti oro, vandens ir dirvožemio užterštumą, triukšmą										
21.	Oro teršalų (KD2,5 ir / arba 10 ir / arba azoto dioksido) vidutinė metinė koncentracija savivaldybėje (µg/m³) Pastaba. Privaloma pateikti bent vieną turimą rodiklį. (Savivaldybė, šaltinis „VISAGINO SAVIVALDYBĖS APLINKOS MONITORINGO ATASKAITA UŽ 2025 METUS“)	-	KD10 9,3 Koncentracija neviršijo teisės aktuose nustatytų ribinių verčių.	-	-	-	-	-	-	-
3 tikslas. Formuoti sveiką gyvenimą ir jos kultūrą										
3.1. Sumažinti alkoholinių gėrimų, tabako vartojimą, neteisėtą narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimą ir prieinamumą										
22.	Mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu (F1, F12, F14, F15, F16, F19, X41, X42,	→	20.8	4	17.1	5.62	3.7	20.8		0.0

	X61, X62, Y11, Y12) rodiklis 100 000 gyv.									
	Standartizuotas mirtingumo dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu, (F1, F12, F14, F15, F16, F19, X41, X42, X61, X62, Y11, Y12) rodiklis 100 000 gyv.	➔	24.4	4	21.0	6.78	3.6	24.4		0.0
23.	Mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su alkoholio vartojimu (E24.4, F10, G31.2, g40.5, G62.1, G72.1, I42.6, K29.2, K70, K85.2, K86.0, P04.3, X45, X65, Y15) rodiklis 100 000 gyv.	➔	26.0	5	20.6	1.12	23.3	107.1		0.0
	Standartizuotas mirtingumo dėl priežasčių, susijusių su alkoholio vartojimu (E24.4, F10, G31.2, g40.5, G62.1, G72.1, I42.6, K29.2, K70, K85.2, K86.0, P04.3, X45, X65, Y15) rodiklis 100 000 gyv.	⬇	17.3	5	16.6	0.80	21.7	91.0		0.0
24.	Nusikalstamos veikos, susijusios su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda (nusikaltimai)	⬇	135.1	26	118.2	1.40	96.8	466.2		14.2
25.	Vaikų (0-17 m.), apsinuodijimų narkotinėmis medžiagomis (Y12, X42, X62, X62, T40.0, T40.1, T40.2, T40.3, T40.4, T40.6, T40.7, T40.8, T40.9), skaičius 10 000 vaikų	⬆	3.5	1	2.3	1.00	3.5	55.4		0.0
26.	Gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstitis mažmenine prekyba tabako gaminiais	➔	331.7	19239	313.7	1.66	199.9	77.6		697.2
27.	Gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstitis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais	⬇	300.6	19239	281.9	1.62	185.8	43.8		417.2
3.2. Skatinti sveikos mitybos įpročius										
28.	Kūdikių, išimtinai žindytų iki 6 mėn. amžiaus, dalis	⬇	35.7	20	33.0	1.08	34.3	0.0	-	76.7

	(proc.)									
4 tikslas. Užtikrinti kokybišką ir efektyvią sveikatos priežiūrą, orientuotą į gyventojų poreikius										
4.1. Užtikrinti sveikatos sistemos tvarumą ir kokybę, plėtojant sveikatos technologijas, kurių efektyvumas pagrįstas mokslo įrodymais										
29.	Išvengiamų hospitalizacijų skaičius 1 000 gyv.	↑	38.2	732	35.8	1.96	19.5	40.8		8.7
30.	Išvengiamų hospitalizacijų dėl cukrinio diabeto skaičius 1 000 gyv.	↑	2.7	44	2.5	1.50	1.8	3.7		0.9
4.2. Plėtoti sveikatos ir infrastruktūrą gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, saugą, prieinamumą ir į pacientą orientuotą sveikatos priežiūrą										
32.	Slaugytojų, tenkančių vienam gydytojui, skaičius	→	2.2	134	2.28	0.96	1.7	1.2	-	3.6
	Šeimos medicinos paslaugas teikiančių gydytojų skaičius 10 000 gyv.	↑	4.7	9	0.96	4.89	7.9	2.9	-	12.2
33.	Apsilankymų pas gydytojus (fizinės ir nuotolinės konsultacijos su gydytoju) skaičius, tenkantis vienam gyv.	↑	10.5	202553	10.0	1.09	9.6	4.8		12.1
34.	Sergamumas vaistams atsparia tuberkulioze (A15-A19, atsparumas vaistams) 100 000 gyv.	→	0.0	0	0.0	0.00	3.5	14.5		0.0
35.	Sergamumas ŽIV ir jo sukeltoms ligoms (B20-B22, B23 (B23.0-B23.2, B23.8), B24, Z21) 10 000 gyv.	↓	0.0	0	0.2	0.00	0.6	1.4		0.0
4.3. Pagerinti motinos ir vaiko sveikatą										
36.	Kūdikių (vaikų iki 1 m. amžiaus) mirtingumas 1000 gyvų gimusių kūdikių	↑	0.0	0	4.0	0.00	3.2	17.5		0.0
37.	2 metų amžiaus vaikų MMR1 (tymų, epideminio parotito, raudonukės vakcina, 1 dozė) skiepavimo apimtys, proc.	→	85.9	85	95.0	1.01	85.4	50.0		96.1
38.	1 metų amžiaus vaikų DTP3 (difterijos, stabligės, kokliušo), poliomiellito ir B tipo Haemophilus influenzae infekcijos vakcinacijos (3 dozės) skiepavimo apimtys	→	85.9	73	91.3	0.99	86.7	0.0		96.8
39.	Vaikų (7-17 m.) neturinčių edonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, dalis (proc.)	↓	28.6	447	28.7	1.18	24.2	5.7		31.8

40.	Paauglių (15–17 m.) gimdymų sk. 1 000 paauglių	↓	0.0	0	1.3	0.00	1.2	9.5		0.0
4.4. Stiprinti lėtinių neinfekcinių ligų prevenciją ir kontrolę										
41.	Mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų (I00-I99) 100 000 gyv.	→	764.1	147	719.7	1.15	665.7	1265.0		332.4
	Standartizuotas mirtingumo nuo kraujotakos sistemos ligų rodiklis (I00-I99) 100 000 gyv.	↓	762.0	147	752.4	1.21	629.8	883.7		408.8
42.	Mirtingumas nuo piktybinių navikų (C00-C96) 100 000 gyv.	→	285.9	55	317.0	1.04	274.9	457.9		133.0
	Standartizuotas mirtingumo nuo piktybinių navikų rodiklis (C00-C96) 100 000 gyv.	↓	224.7	55	261.1	0.89	253.7	426.6		143.0
43.	Mirtingumas nuo cerebrovaskulinių ligų (I60-I69) 100 000 gyv.	→	202.7	39	178.2	1.45	140.2	409.2		0.0
	Standartizuotas mirtingumo nuo cerebrovaskulinių ligų rodiklis (I60-I69) 100 000 gyv.	↓	219.8	39	200.4	1.67	131.8	323.0		0.0
44.	Sergamumas II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyv.	↓	84.2	162	90.0	1.24	68.1	144.6		26.6
45.	Tikslinės populiacijos dalis %, dalyvavusi atrankinės mamografinės patikros dėl krūties vėžio finansavimo programoje	↑	49.9	2832	51.7	0.90	55.5	27.1		66.1
46.	Tikslinės populiacijos dalis %, dalyvavusi gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinių priemonių, apmokamų iš Privalomojo sveikatos draudimo biudžeto lėšų, finansavimo programoje	↑	92.1	3736	89.1	1.21	76.2	37.0		92.1
47.	Tikslinės populiacijos dalis %, dalyvavusi storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos programoje	→	37.4	3338	47.8	0.64	58.4	31.2		70.7
48.	Tikslinės populiacijos dalis %, dalyvavusi asmenų, priskirtų širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupei atrankos ir	↓	38.4	1952	45.4	1.10	34.9	16.2		50.1

	prevencijos priemonių finansavimo programoje										
--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

4 pav. 2025 m. Visagino savivaldybės ir su sveikata susijusių rodiklių profilis
Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema

15 rodiklių reikšmės yra geresnės už Lietuvos vidurkį (žalia zona):

- a) Policijoje užregistruoti pranešimų dėl smurto artimoje aplinkoje skaičius 100 000 gyv.;
- b) Sergamumas tuberkulioze (A15-A19) 100 000 gyventojų;
- c) Susižalojimo dėl nukritimo atvejų skaičius (W00-W19) 65+ m. amžiaus grupėje 10 000 gyv.;
- d) Mirtingumas dėl atsitiktinio paskendimo/standartizuotas mirtingumo dėl atsitiktinio paskentimo rodiklis (W65-W74) 100 000 gyv.;
- e) Mirtingumas dėl transporto įvykių/standartizuotas mirtingumo dėl transporto įvykių rodiklis (V00-V99) 100 000 gyv.;
- f) Pėsčiųjų mirtingumas dėl transporto įvykių (V00-V09) 100 000 gyv.;
- g) Gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais;
- h) Gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gaminiais;
- i) Apsilankymų pas gydytojus (fizinės ir nuotolinės konsultacijos su gydytoju) skaičius, tenkantis vienam gyventojui;
- j) Sergamumas vaistams atsparia tuberkulioze (A15-A19) 100 000 gyventojų;
- k) Sergamumas ŽIV ir jo sukeltoms ligoms (B20-B22, B23 (B23.0-B23.2, B23.8), B24, Z21) 10 000 gyventojų;
- l) Kūdikių (vaikų iki 1 m. amžiaus) mirtingumas 1000 gyvų gimusių kūdikių;
- m) Vaikų (7-17 m.) neturinčių edukacijos pažaisimų, plombuotų ir išrautų dantų, dalis (proc.);
- n) Paauglių (15–17 m.) gimdymų sk. 1 000 paauglių;
- o) Tikslinės populiacijos dalis %, dalyvavusi gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinių priemonių, apmokamų iš Privalomojo sveikatos draudimo biudžeto lėšų, finansavimo programoje.

9 rodiklių reikšmės yra prastesnės už Lietuvos vidurkį (raudona zona):

- a) Mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokyklose, skaičius 1 000 gyv.;
- b) Ilgalaikio nedarbo lygis, proc.;
- c) Mirtingumas dėl nukritimo/standartizuotas mirtingumo dėl nukritimo rodiklis (W00-W19) 100 000 gyv.;
- d) Mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu/standartizuotas mirtingumo dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu, rodiklis 100 000 gyventojų;
- e) Nusikalstamos veikos, susijusios su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda (nusikaltimai);
- f) Išvengiamų hospitalizacijų skaičius 1 000 gyventojų;
- g) Išvengiamų hospitalizacijų dėl cukrinio diabeto skaičius 1 000 gyv.;
- h) Sergamumas II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyventojų;

i) Tikslinės populiacijos dalis %, dalyvavusi storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos programoje.

23 rodiklių reikšmės patenka į Lietuvos vidurkį atitinkančią kvintilių grupę (geltonoji zona).

SAVIVALDYBĖS PRIORITETINIŲ PROBLEMŲ ANALIZĖ

Šioje dalyje analizuojamos specifinės problemos ir rodikliai, kurie Visagino savivaldybėje turi neigiamą pokytį bei ryškiai blogesnius rodiklius lyginant su kitomis Lietuvos savivaldybėmis.

Remiantis Higienos instituto Savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitos rašymo metodinėmis rekomendacijomis, įvertinus savivaldybės visuomenės sveikatos būklę, kasmet reikia išskirti po 3 prioritetines savivaldybės visuomenės sveikatos problemas. Išskirti problemines sritis galima keliais būdais:

1. Vertinant, kurios savivaldybių reikšmės yra blogiausios Lietuvoje (t. y. raudonos zonos);
2. Vertinant keleto metų pokytį;
3. Vertinant, kokios priemonės buvo daromos, ir kaip jos pakeitė situaciją.

Buvo atsižvelgta į mažą gyventojų skaičių, didelis dėmesys skirtas absoliučių skaičių vertinimui, kurie apibūdino pagrindinius sveikatos rodiklius.

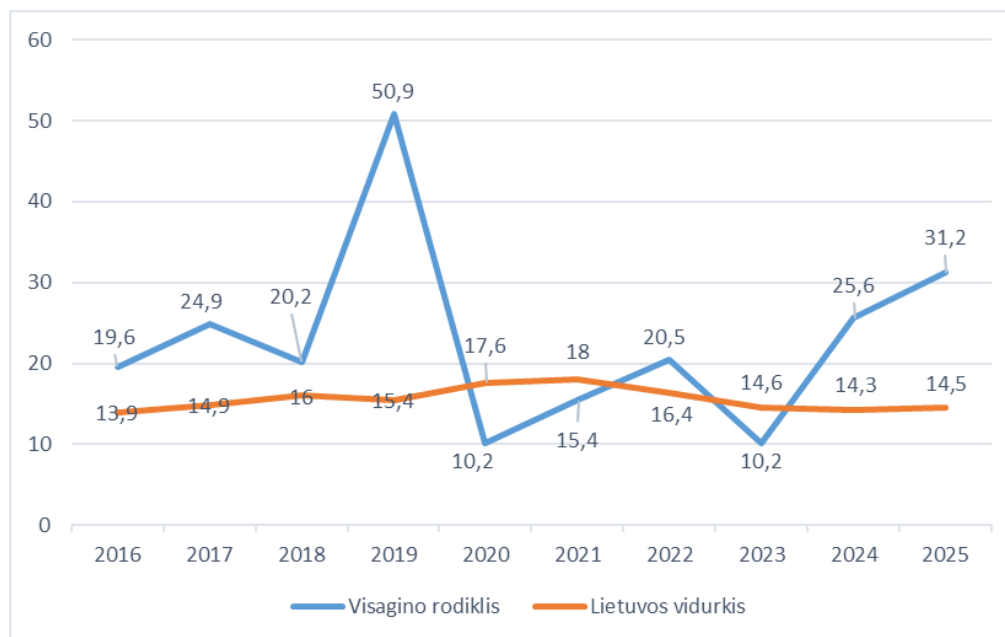
Visagino savivaldybės prioritetinės sritys:

1. **Prioritetinė problema.** *Mirtingumas dėl nukritimo/standartizuotas mirtingumo dėl nukritimo rodiklis (W00-W19) 100 000 gyventojų;*
2. **Prioritetinė problema.** *Mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu (F1, F12, F14, F15, F16, F19, X41, X42, X61, X62, Y11, Y12) rodiklis 100 000 gyventojų;*
3. **Prioritetinė problema.** *Nusikalstamos veikos, susijusios su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda (nusikaltimai).*

1 prioritetinė problema. Mirtingumas dėl nukritimo/standartizuotas mirtingumo dėl nukritimo rodiklis (W00-W19) 100 000 gyventojų

Mirtingumas dėl nukritimo (W00–W19) 100 000 gyventojų yra vienas iš pagrindinių visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių Lietuvoje, rodantis mirčių skaičių dėl traumų, patirtų griuvimo ir kritimo metu. Visagino savivaldybėje 2025 m. mirtingumo dėl nukritimo 100 000 gyventojų rodiklis patenka tarp savivaldybių, kuriose situacija yra prasčiausia lyginant su šalies vidurkiu. Nors Lietuvos vidurkio rodiklis eilę metų mažai kintantis, Visagino savivaldybėje šis rodiklis didėja nuo 2023 metų. 2025 m. lyginant su 2024 m., padidėjo 1,2 karto ir yra 2,15 kartų didesnis nei Lietuvos vidurkis (žiūrėti 5 paveikslą).

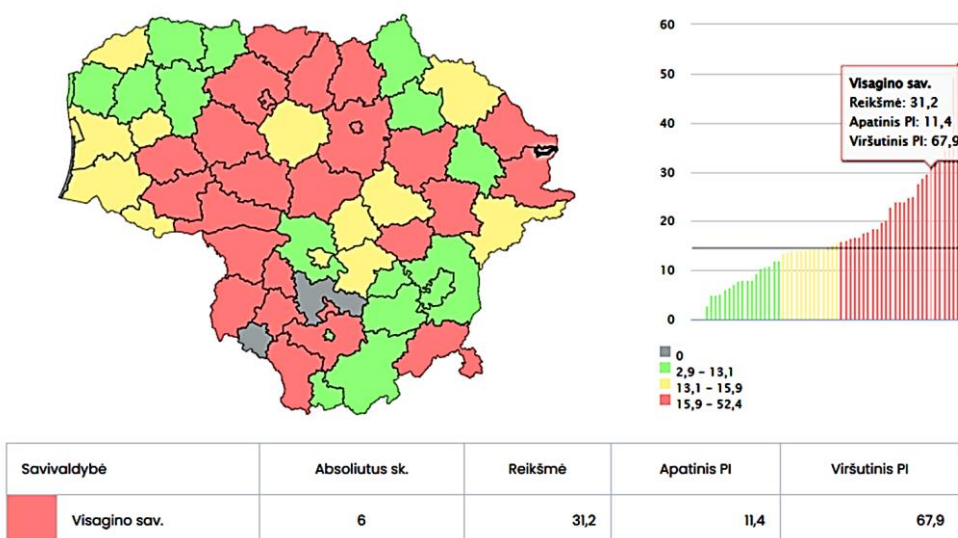
Siekiant užtikrinti sveiką senėjimą ir sumažinti traumų bei mirtingumo rodiklius, itin svarbu aktyviai ir sistemingai vertinti griuvimų riziką. Pusiausvyrą lavinantys pratimai ir saugios aplinkos sudarymas yra pamatiniai veiksmai, padedantys spręsti šią opią visuomenės sveikatos problemą.

5 pav. Mirtingumas dėl nukritimo (W00-W19) 100 000 gyventojų 2016 – 2025 m. tendencijos Visagino savivaldybėje ir Lietuvoje

Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema

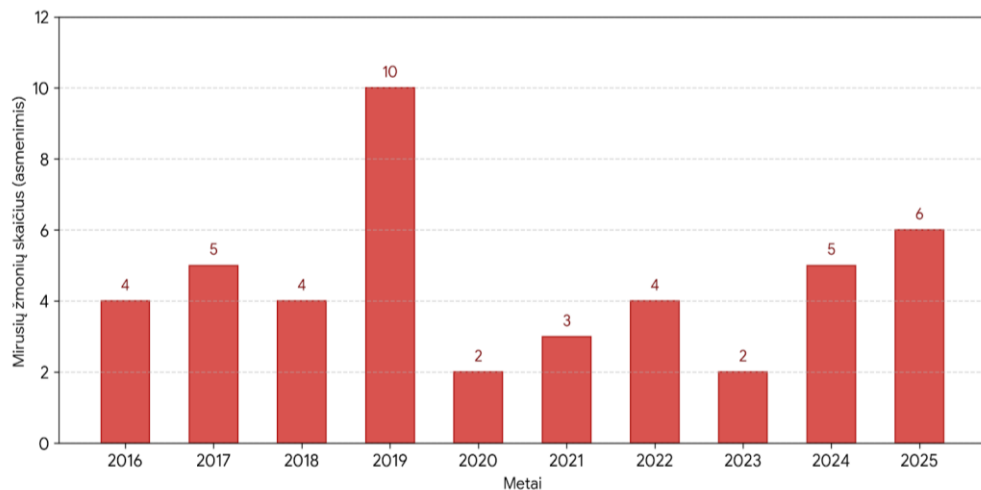
2025 m. Lietuvoje nuo nukritimo mirė 418 žmonių, ir dauguma jų patenka į 65+ amžiaus grupę. Visagino savivaldybėje taip pat stebimas mirtingumo nuo nukritimo didesnis atvejų skaičius 65+ amžiaus grupėje (2025 m. – 5 vyrai ir 1 moteris, 2024 m. 4 vyrai ir 1 moteris). Žiūrint pagal reikšmes Lietuvoje didžiausias mirtingumas nuo nukritimų fiksuotas Ignalinos rajono sav. ir Birštono sav., tame tarpe patenka ir Visagino sav. (žiūrėti 6 paveikslą).

6 pav. Mirtingumo dėl nukritimo rodiklis (W00-W99) 100 000 gyv. Lietuvos savivaldybėse 2025 m.

Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema

Per 10 metų laikotarpį (2016 m. – 2025 m.) Visagino savivaldybėje nuo nukritimo iš viso mirė 45 žmonės (žiūrėti 7 paveikslą). Daugiausiai mirčių užfiksuota 2019 m., tai yra aukų skaičius – 10 asmenų. Mažiausiai mirčių pastebime 2020 m. ir 2023 m. - po 2 asmenis.

7 pav. Mirusiųjų nuo nukritimo skaičius Visagino savivaldybėje 2016 m. – 2025 m.

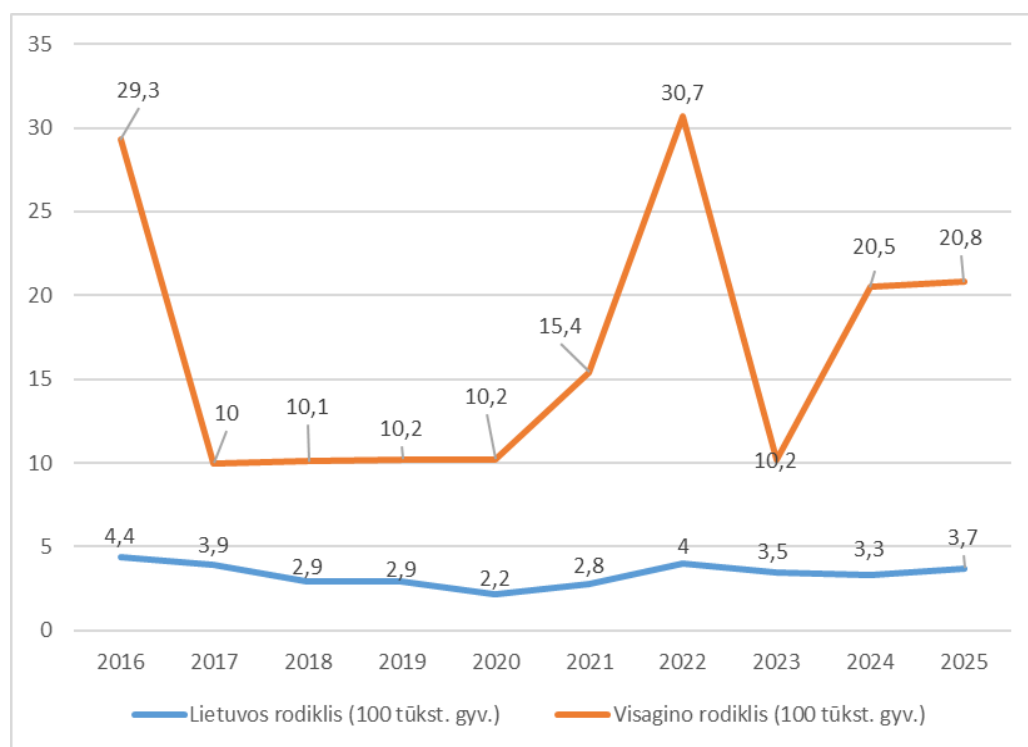
Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema

Apibendrinant mirtinų nukritimų prevencija vyresnio amžiaus asmenų grupėje reikalauja kompleksinio požiūrio, tai yra sveikatos būklės stebėsenos, saugios aplinkos sudarymo ir elgsenos pokyčių. Traumų riziką namuose bei lauke padeda sumažinti reguliarius raumenų stiprinimas, pusiausvyros lavinimas, tinkamos avalynės bei pagalbinių priemonių (vaikštynių, lazdų, turėklų) naudojimas. Siekiant sumažinti traumų riziką ir išsaugoti judėjimo laisvę, visuomenės sveikatos biuras pagal galimybes organizuoja senjorams nemokamas mankštas, skirtas pusiausvyrai ir raumenims stiprinti. Siekdama užtikrinti gyventojų saugumą ir sumažinti traumų riziką, Visagino savivaldybė atnaujino pėsčiųjų takus bei šaligatvius. Ne mažiau svarbu atlikti profilaktinius regėjimo bei klausos patikrinimus, periodiškai peržiūrėti vartojamus vaistus kartu su gydytoju, pasirūpinti tinkamu namų apšvietimu naktį bei užtikrinti pakankamą skysčių ir vitamino D kiekį organizmui.

2 prioritentinė problema. Mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu/standartizuotas mirtingumo dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu, (F1, F12, F14, F15, F16, F19, X41, X42, X61, X62, Y11, Y12) rodiklis 100 000 gyventojų

Priklausomybė nuo psichoaktyviųjų medžiagų jau kelis dešimtmečius išlieka itin aktuali visuomenės sveikatos problema. Natūralios ir sintetinės cheminės medžiagos veikia centrinę nervų sistemą – jomis piktnaudžiaujant vystosi fizinė bei psichologinė priklausomybė, sukelianti sunkių sveikatos pasekmių.

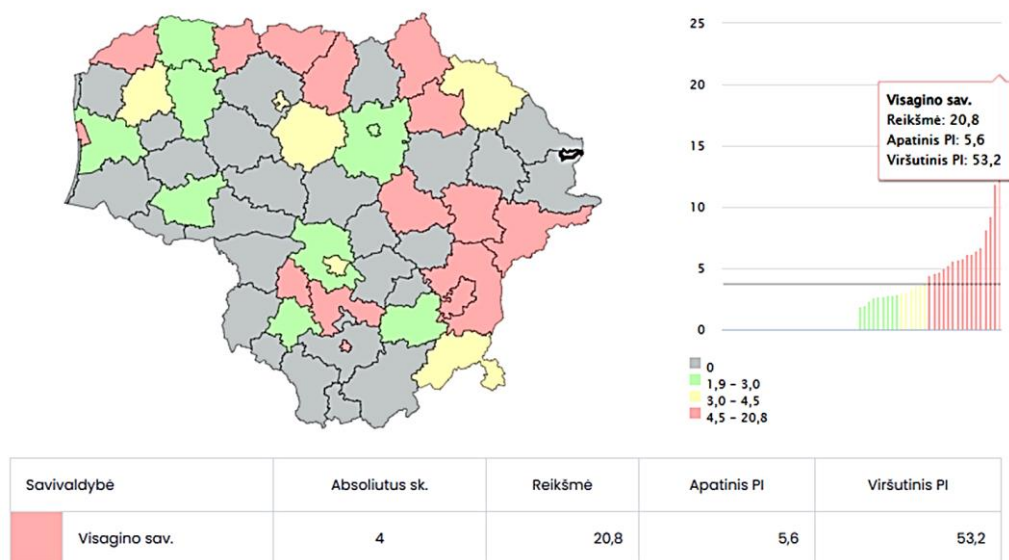
2025 m. Lietuvoje dėl narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo mirė 107 asmenys, t. y. 12 asmenų mažiau nei 2024 m. (mirtingumo rodiklis – 3,7/100 000 gyv.) (žiūrėti 8 pav.). 2024 m. ir 2025 m. Visagino savivaldybėje dėl narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo mirė po 4 asmenis (mirtingumo rodiklis – 20,8/100 000 gyv.). Per 10 metų Visagine netekome 33 gyventojų. 2025 m. Visagine šis rodiklis yra daugiau nei 5,6 karto didesnis nei bendras Lietuvos vidurkis.

8 pav. Mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu (F1, F12, F14, F15, F16, F19, X41, X42, X61, X62, Y11, Y12) rodiklis 100 000 gyv. 2016 – 2025 m. tendencijos Visagino savivaldybėje ir Lietuvoje

Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema

Žiūrint pagal reikšmes Lietuvoje didžiausias mirtingumas susijęs su narkotikų vartojimu fiksuotas Visagino savivaldybėje ir Alytaus miesto savivaldybėje (žiūrėti 8 paveikslą).

8 pav. Mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu (F1, F12, F14, F15, F16, F19, X41, X42, X61, X62, Y11, Y12) rodiklis 100 000 gyv. Lietuvos savivaldybėse 2025 m.

Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema

Tiek Lietuvoje, tiek Visagino savivaldybėje nuo narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo dažniausiai miršta darbingo amžiaus vyrai. Lietuvoje vyrai sudaro apie 80–85 % visų

asmenų, mirštančių nuo narkotinių medžiagų vartojimo ar perdozavimo. Visagino savivaldybėje ši tendencija yra tokia pati – absoliuti dauguma mirusiųjų yra vyrai, kurių amžius svyruoja nuo 30 metų iki 49 metų.

Narkotikų vartojimas dažnai tampa net kelių gretutinių ligų ir ūmių būklių priežastimi – hepatitas, ŽIV/AIDS, sepsiai, širdies ir kraujagyslių sistemos ligos, virškinimo, psichikos sutrikimai ir kt. Siekiant užkirsti kelią šių ligų plitimui, mažinti nusikalstamumą bei išsaugoti gyvybes, ypatingą dėmesį būtina skirti ankstyvajam vaikų ugdymui, visuomenės švietimui.

2026 m. pavasarį, visuomenės sveikatos biuro specialistai atliko aplinkos paviršių tyrimą Visagino savivaldybės ugdymo įstaigose. Tyrimo tikslas – ištirti Visagino savivaldybės įstaigų aplinkas dėl narkotinių medžiagų paplitimo ir stiprinti įstaigų bendruomenės atsakomybės jausmą už švarią aplinką be narkotikų.

Įgyvendinant projektą „Sveikatos raštingumo ir visuomenės sveikatos paslaugų prieinamumo didinimas Visagino savivaldybėje“ vyko veiklos, susijusios su sveika gyvensena ir priklausomybėmis. 2026 m. gegužės mėn. vyko rūkymo prevencijos renginiai jaunimui, liepos mėn. vasaros dienos stovyklos, rugpjūčio mėn. vyko priklausomybių prevencijos stovykla „Švęskim gyvenimą sąmoningai“, kurias organizavo visuomenės sveikatos biuras. 2026 m. spalio – 2027 m. vasario mėn. numatytas edukacinių veiklų bei seminarų ciklas priklausomybių prevencijos klausimais. Šie renginiai bus skirti ne tik vaikams ir jaunimui, bet ir tėvams bei mokytojams, taip siekiant užtikrinti visapusišką pagalbą ir bendruomenės įsitraukimą.

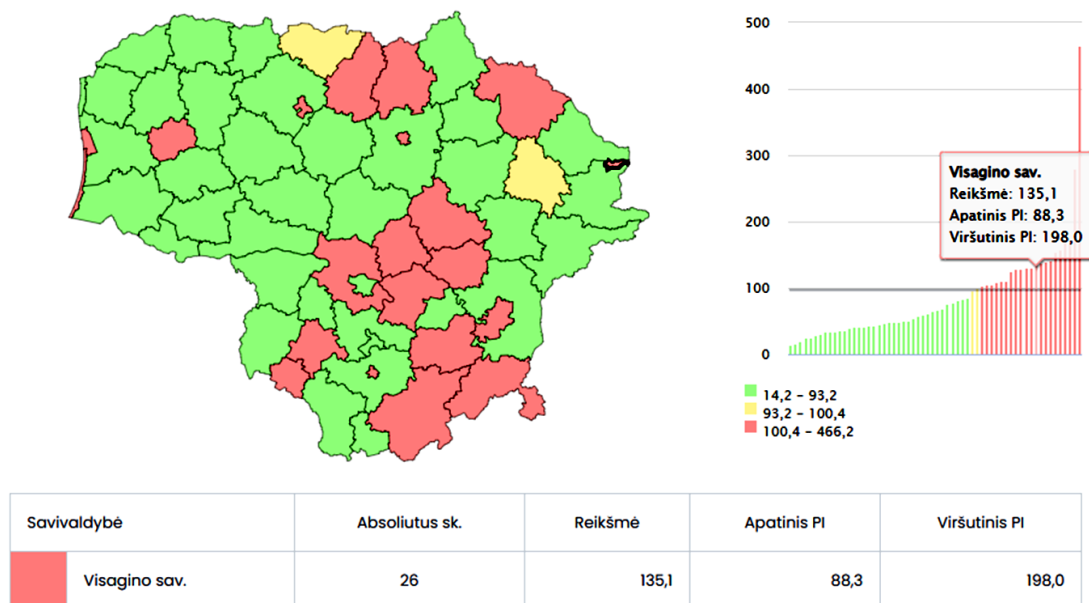
2026 m. Visagine atlikus suaugusiųjų gyvensenos tyrimą ir palyginus jo rezultatus su šalies vidurkiu, išryškėjo keli esminiai skirtumai, tai yra visaginiečiai dažniau vartoja alkoholį bei tabako gaminius ir dažniau nurodo bent kartą gyvenime vartoję narkotinių ar psichotropinių medžiagų be gydytojo paskyrimo.

Apibendrinant mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu ir su tuo susijusių padarinių išlieka itin aktuali bei skaudi tema ne tik Visagine, bet ir visoje Lietuvoje. Kasmet prarandamos gyvybės primena, kad priklausomybė – tai kompleksinė liga, reikalaujanti laiku suteiktos pagalbos, atviro dialogo ir vieningų bendruomenės veiksmų. Norint išsaugoti gyvybes bei sumažinti vartojimą, būtina nuolat šviesti visuomenę ir imtis visų įmanomų prevencijos priemonių.

3 prioritentinė problema. Nusikalstamos veikos, susijusios su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda (nusikaltimai)

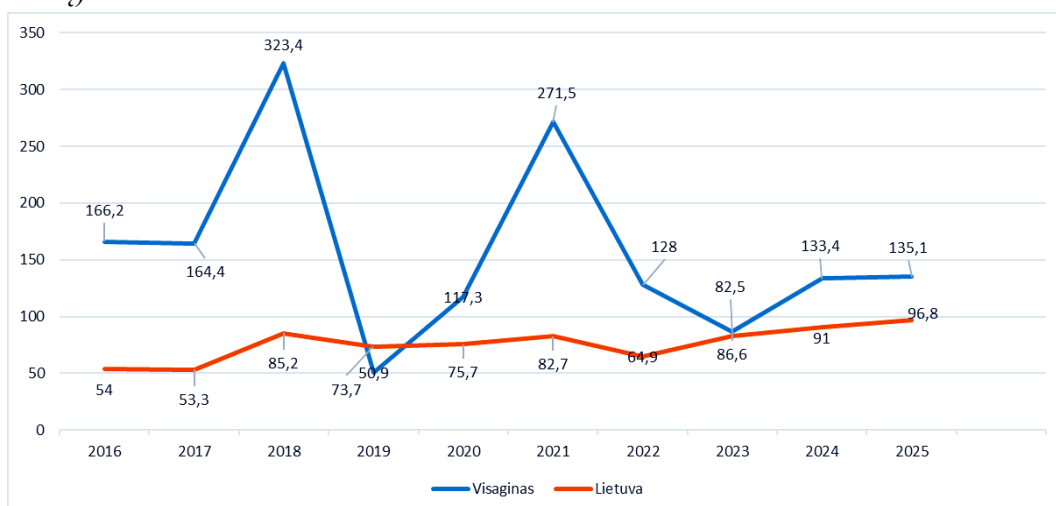
Pagal Lietuvos Respublikos baudžiamąjį kodeksą (LR BK), nusikalstamos veikos, susijusios su disponavimu narkotinėmis ar psichotropinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda, yra priskiriamos prie sunkių ir labai sunkių nusikaltimų (priklausomai nuo medžiagų kiekio ir tikslo). Lietuvoje 2025 m. nusikalstamų veikų, susijusių su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda iš viso buvo užregistruota 2 796 (96,8/100 000 gyv.). Visagino savivaldybėje šis rodiklis 2025 m. siekė 135,1/100 000 gyv., tai yra 1,4 karto didesnis lyginant su Lietuvos vidurkiu.

Žiūrint pagal 9 paveikslą matome, kad daugiausia šitokių veikų įvykdyta Kaišiadorių rajono sav., Kauno mieste, tarp kurių patenka ir Visagino savivaldybė. Taip pat pastebima, kad ši problema yra paplitusi visoje šalyje – didesnis ar mažesnis šio pobūdžio nusikaltimų skaičius fiksuojamas visose Lietuvos savivaldybėse. 2025 m. Visagine buvo fiksuotos 26 veikos (2024 m. – 26, 2023 m. – 17, 2022 m. – 25).

9 pav. Nusikalstamos veikos, susijusios su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda (nusikaltimai) Lietuvos savivaldybėse 2025 m.
Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema

Apžvelgiant 2016–2025 m. duomenis matyti, kad nusikalstamų veikų, susijusių su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda, rodiklis Visagino savivaldybėje beveik visą laikotarpį išliko padidėjęs – tik 2019 m. jis buvo mažesnis už šalies vidurkį (50,9/100 000 gyv., kai Lietuvos – 73,7/100 000 gyv.). Visais kitais metais šis rodiklis viršijo bendrą Lietuvos vidurkį. Didžiausi šių nusikalstamų veikų šuoliai Visagino užfiksuoti 2018 m. (64 atvejai) ir 2021 m. (53 atvejai.) – šiais laikotarpiais savivaldybės rodiklis Lietuvos vidurkį viršija daugiau nei tris kartus (žiūrėti 10 paveikslą).

10 pav. Nusikalstamos veikos, susijusios su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda (nusikaltimai) Visagino savivaldybėje ir Lietuvoje 2016–2025 m.
Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema

Informatikos ir ryšių departamentas (IRD) nuolat atnaušina duomenis, kurie rodo, kad 18–29 metų amžiaus asmenys sudaro didžiąją dalį visų įtariamųjų ir kaltinamųjų, susijusių su nusikalstamomis veikomis dėl disponavimo narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda. Manome, kad tai susiję su nedarbo bei jaunimo užimtumo iššūkiais Lietuvoje. Atsižvelgiant į tai, nepakanka

taikyti vien teisėsaugos ar baudžiamąsias priemones – itin svarbu investuoti į naujų darbo vietų kūrimą regionuose, didinti jaunimo užimtumą.

Visagino policijos komisariatas 2025 m. atliko prevencinę veiklą ir kontrolę, kurią matome žemiau esančioje 1 lentelėje.

Pagrindinės veiklos kryptys ir rodikliai (Visagino policijos duomenys)

1 lentelė

Veiklos sritis	2025 m.	2026 m. (iki 09-30)	Papildoma informacija
Pranešimų linijos „Narkotikams – NE!“ viešinimas	33 kartai	19 kartų	Socialiniuose tinkluose, 1 mėn. miesto ekrane, susitikimuose su bendruomenėmis.
Susitikimai su moksleiviais ugdymo įstaigose	13	13	Tema – teisinė atsakomybė už psichotropinių ir narkotinių medžiagų vartojimą.
*ANK 71 str. protokolai (vartojimas be gydytojo paskyrimo)	44	14	Surašyta Visagino PK pareigūnų.

* Narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų **vartojimas** be gydytojo paskyrimo

Pastaba dėl ikiteisminių tyrimų: Duomenys apie ikiteisminius tyrimus kaupiami Informatikos ir ryšių departamente (IRD), nes tyrimus atlieka tiek Visagino PK, tiek keli Utenos AVPK specializuoti kriminalinės policijos padaliniai.

Apibendrinant nusikalstamas veikas, susijusias su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda, Visagino savivaldybėje šis rodiklis 2025 m. siekė 135,1/100 000 gyv. ir buvo 1,4 karto didesnis už Lietuvos vidurkį. 2025 m. Visagine fiksuotos 26 tokios veikos (2024 m. – 26, 2023 m. – 17, 2022 m. – 25). Pagal Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimo kodekso 71 str. Narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimas be gydytojo paskyrimo, 2025 m. Visagino policijos komisariato pareigūnai surašė – 44 protokolus. Narkotinių medžiagų disponavimas ir kontrabanda išlieka vienu iš esminių saugumo iššūkių savivaldybėje, todėl tikslinga stiprinti operatyvinę policijos bei Valstybės sienos apsaugos tarnybos (VSAT) bendradarbiavimą pasienio zonoje ir kartu užtikrinti sistemingą jaunimo priklausomybių prevenciją bei darbo ir laisvalaikio užimtumo didinimą.

SUAUGUSIŲJŲ GYVENSENOS STEBĖSENOS RODIKLIAI

Rokiškio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras (Visagino sav.) 2026 metais atliko trečiąjį suaugusiųjų gyventojų gyvenamosios stebėsenos tyrimą. Tyrimas atliktas vykdamas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymą, nurodantį savivaldybėse periodiškai atlikti gyvenamosios tyrimus. Tyrimas atliktas vadovaujantis Higienos instituto (toliau – HI) parengta gyvenamosios tyrimų organizavimo ir vykdymo metodika. Suaugusiųjų apklausai naudotas su Sveikatos apsaugos ministerija suderintas standartizuotas klausimynas. Ataskaitoje pateikiama 2026 m. tyrimo imtis, respondentų sociodemografinės charakteristikos ir 25 suaugusiųjų gyvenamosios rodikliai. Savivaldybės rezultatai lyginami su 2022 m. tyrimo duomenimis ir 2026 m. Lietuvos rodikliais.

Rodikliai suskirstyti į tris grupes:

1. Gyvenimo kokybė ir sveikata (gyvenimo kokybės bei sveikatos vertinimas, laimingumas, prislėgta nuotaika, socialinis palaikymas, ilgalaikės sveikatos problemos ir gyvenamosios keitimas);
2. Sveikatos elgsena (fizinis aktyvumas ir mitybos įpročiai);
3. Rizikingas elgesys ir saugumas (tabako gaminių, elektroninių cigarečių, alkoholio, narkotinių ar psichotropinių medžiagų vartojimas ir saugumas kelyje).

2026 m. Visagino savivaldybės suaugusiųjų gyvenamosios stebėsenos tyrimo duomenų bazę sudarė 423 anketos. Reprezentatyvi imtis sudaryta atsižvelgiant į gyventojų skaičių ir jų pasiskirstymą pagal lytį bei gyvenamąją vietovę. Apklausa vykdyta 2026 m. kovo – gegužės mėnesiais. Gyventojų apklausa yra anoniminė, duomenys naudojami tik rezultatams apibendrinti.

2 lentelė

Respondentų Visagino sav. sociodemografinės charakteristikos

Respondentų sociodemografinės charakteristikos	Abs. sk.	Proc.
Šeiminė padėtis		
Vedęs (ištekęs) arba gyvena su partneriu (-e)	227	54,7
Nevedęs (netekęs)	51	12,3
Išsiskyręs (-usi)	115	27,7
Našlys (-ė)	22	5,3

Išsilavinimas		
Pagrindinis	3	0,7
Vidurinis	93	22,9
Specialusis vidurinis	110	27,1
Aukštesnysis (technikumas, aukštesnioji mokykla)	43	10,6
Aukštasis koleginis	76	18,7
Aukštasis universitetinis	81	20,0
Pagrindinis užsiėmimas		
Dirbu	320	77,5
Bedarbis (-ė)	58	14,0
Studentas (-ė)	10	2,4
Pensininkas (-ė)	14	3,4
Kita	11	2,7
Kokios vidutinės mėnesio pajamos tenka vienam Jūsų šeimos nariui „į rankas“		
Mažiau nei 400 Eur	31	8,0
401 - 600 Eur	67	17,3
601 - 800 Eur	71	18,3
801 - 1000 Eur	104	26,9
1001 - 1500 Eur	75	19,4
1501 Eur ir daugiau	39	10,1

Iš antros lentelės duomenų matome, kad daugiau tiriamųjų buvo vedę (ištekęsios) arba gyvenančios su partneriu, išsilavinimas dominavo spec. vidurinis ir aukštasis universitetinis. Daugiau apklaustųjų yra dirbantys asmenys, jie sudarė 77,5 proc. visų dalyvių. Vidutinės mėnesio pajamos, tenkančios vienam šeimos nariui „į rankas“, daugumai svyravo apie 800 – 900 Eur.

3 lentelė

Visagino savivaldybės suaugusiųjų gyvenamosios rodikliai

Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas	Savivaldybės rodiklio reikšmė 2026 m.	Savivaldybės rodiklio reikšmė 2022 m.	Lietuvos vidurkis
1.	Suaugusiųjų, kurie bent kartą per dieną valgo vaisius (neskaitant sulčių), dalis procentais	38,4 	37,6	36,7
2.	Suaugusiųjų, kurie bent kartą per dieną valgo daržoves (neskaitant bulvių), dalis procentais	50,5 	44,0	47,1
3.	Suaugusiųjų, kurie bent kartą valgo saldumynus, dalis procentais	16,3 	20,5	18,9
4.	Suaugusiųjų, kurie bent kartą per dieną geria			

	nealkoholinius saldintus gėrimus, dalis procentais	2,4 	3,3	4,5
5.	Suaugusiųjų, kurie bent kartą per dieną geria energinius gėrimus, dalis procentais	1,7 	1,2	1,9
6.	Suaugusiųjų, kurie papildomai nededa druskos į paruoštą maistą, dalis procentais	43,8 	37,1	36,1
7.	Suaugusiųjų, kurie per paskutines 30 dienų kasdien vartojo tabako gaminius, dalis procentais	15,2 	17,9	14,3
8.	Suaugusiųjų, kurie per paskutinius 12 mėnesių vartojo tabako gaminius, dalis procentais	15,6 	17,7	14
9.	Suaugusiųjų, kurie per paskutines 30 dienų kasdien rūkė elektronines cigaretes arba naudojo panašius elektroninius įtaisus rūkymui, dalis procentais	6,4 	4,1	7
10.	Suaugusiųjų, kurie per paskutinius 12 mėnesių kasdien rūkė elektronines cigaretes arba naudojo panašius elektroninius įtaisus rūkymui, dalis procentais	6,4 	4,1	6,9
11.	Suaugusiųjų, kurie per paskutines 30 dienų kasdien vartojo alkoholinius gėrimus, dalis procentais	3,3 	4,1	1,1
12.	Suaugusiųjų, kurie per paskutines 30 dienų kasdien vartojo alkoholinius gėrimus kartą per savaitę ar dažniau, dalis procentais	25,2 	34,0	20,5
13.	Suaugusiųjų, kurie per paskutinius 12 mėnesių vartojo alkoholinius gėrimus kartą per savaitę ar dažniau, dalis procentais	25,4 	32,4	17,7
14.	Suaugusiųjų, kurie bent kartą per savo gyvenimą vartojo narkotinių ar psichotropinių medžiagų (narkotikų) be gydytojo paskyrimo, dalis procentais	14,5 	25,6	11,2
15.	Suaugusiųjų, kurie užsiima energinga fizine veikla bent po 30 min. 5 dienas per savaitę ar daugiau, dalis procentais	22,8 	23,0	25,1
16.	Suaugusiųjų, kurie visada tamsiu paros metu nešioja atšvaitus, dalis procentais	33,6 	40,9	27,6
17.	Suaugusiųjų, kurie visada segi saugos diržą važiuodami automobiliu, dalis procentais	77,0 	87,3	94,2
18.	Suaugusiųjų, kurie visada dėvi šalmą važiuodami dviračiu, dalis procentais	14,3 	29,5	14,5
19.	Suaugusiųjų, kurie neturi nei vieno artimo žmogaus, kuriuo galėtų pasitikėti susidūrus su sunkiomis asmeninėmis problemomis, dalis procentais	20,3 	23,6	5,2
20.	Suaugusiųjų, kuriuos per praėjusį mėnesį buvo apėmusi prislėgta nuotaika, nerimas labiau nei anksčiau, dalis procentais	13,3 	27,8	17

21.	Suaugusiųjų, kurie savo gyvenimo kokybę vertina kaip gerą arba labai gerą, dalis procentais	77,5 ↑	68,8	74,7
22.	Suaugusiųjų, kurie vertina savo dabartinę sveikatos būklę kaip gerą ir labai gerą, dalis procentais	63,7 ↑	58,8	64,7
23.	Suaugusiųjų, kurie jaučiasi laimingi ir labai laimingi, dalis procentais	55,7 ↑	50,5	63,6
24.	Suaugusiųjų, kurie turi ilgalaikių sveikatos problemų, dalis procentais	31,7 ↑	36,9	37,8
25.	Suaugusiųjų, kurie per paskutinius 12 mėnesių bandė keisti savo gyvenimą dėl sveikatos ir pakeitė , dalis procentais	25,8	Nebuvo tokio rodiklio (2022 m. rodiklis „Suaugusiųjų, kurie per paskutinius 12 mėnesių bandė keisti savo gyvenimą, bet nepakeitė , dalis procentais“ - 45,2	50,0

Palyginus 2022 ir 2026 metų tyrimų duomenis, fiksuojama teigiama dinamika: 8 rodikliai pablogėjo (pažymėti raudona rodykle), o net 16 – pagerėjo (pažymėti žalia rodykle).

Iš trečioje lentelėje pateiktų rodiklių matyti teigiami pokyčiai Visagino savivaldybėje lyginant 2026 m. rodiklius su 2022 m. – geresnė gyventojų mityba (suvartojo daugiau vaisių, daržovių), mažesnis alkoholio ir narkotinių medžiagų vartojimas. Rečiau pasireiškė prislėgta nuotaika, bei geresnis gyvenimo kokybės vertinimas.

Palyginus Visagino savivaldybės 2026 m. ir bendrus Lietuvos rodiklius, išryškėja keli esminiai skirtumai.

Savivaldybėje stebimos nepalankios tendencijos – Visagino gyventojai rečiau užsisega saugos diržus (77 proc. lyginant su 94,2 proc. šalyje), rečiau bando keisti savo gyvenimą (25,8 proc. lyginant su 50 proc. Lietuvoje), taip pat dažniau vartoja alkoholį bei tabako gaminius. Be to, net keturis kartus daugiau visaginiečių jaučiasi vieniši (20,3 proc., o Lietuvoje – 5,2 proc.).

Kitoje pusėje – džiuginantys mitybos ir savijautos rodikliai. Visagino gyventojai dažniau nei vidutiniškai šalyje valgo vaisius ir daržoves, rečiau renkasi saldumynus bei saldintus gėrimus ir atsakingiau naudoja druską. Vietos gyventojų fizinė bei emocinė sveikata taip pat vertinama geriau, tai yra mažiau žmonių skundžiasi prislėgta nuotaika ar ilgalaikėmis sveikatos problemomis, o bendrą gyvenimo kokybę jie vertina aukščiau nei šalies vidurkis.

Saugumo srityje išsiskiria priešingi rodikliai, nors pagal saugos diržų naudojimą vis dar atsiliekama, atšvaitų nešiojimu tamsiuoju paros metu Visaginas lenkia visą Lietuvą. Daugiau informacijos apie tyrimo rezultatus rasite interneto svetainėje <https://www.rsveikata.lt/2026-m-visagino-savivaldybes-suaugusiuju-gyvensenos-stebesenos-tyrimo-rezultatai/>.

IŠVADOS

1. 2025 m. Visagino savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių reikšmės, lyginant su Lietuvos vidurkiu, pasiskirsto taip: 31,91 proc. rodiklių yra geresni už Lietuvos vidurkį, 48,94 proc. patenka į Lietuvos vidurkį atitinkančią grupę, o 19,15 proc. – į prastesnių (žemiausių) reikšmių grupę.

2. Remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2025 m. Visagino savivaldybėje gyveno 19 239 žmonės – tai yra 256 gyventojais mažiau nei 2024 m. Vaikai iki 17 metų sudarė 2 837 asmenis, suaugusieji nuo 18 iki 64 metų – 10 576 gyventojus, o 65 metų ir vyresni asmenys – 5 827 gyventojus. Vaisingo amžiaus (15–49 m.) moterų skaičius siekė 3 138.

3. Rodikliai, rodantys neigiamą pokytį savivaldybėje ir blogesnę nei vidutinę situaciją Lietuvos savivaldybių kontekste:

- mirtingumas dėl nukritimo/standartizuotas mirtingumo dėl nukritimo rodiklis 2025 m. Visagino savivaldybėje siekė 31,2/100 000 gyv. – tai yra 1,2 karto didesnis nei 2024 m. ir dvigubai viršija Lietuvos vidurkį (15,5/100 000 gyv.). 2025 m. dėl nukritimo žuvo 6 asmenys, o per 10 metų laikotarpį (2016–2025 m.) savivaldybėje iš viso mirė 45 žmonės. Pastebima, kad mirtingumo dėl nukritimo rodikliai Visagino savivaldybėje kasmet svyruoja ir nėra stabilūs;

- Mirtingumo dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu (F11, F12, F14, F15, F16, F19, X41, X42, X61, X62, Y11, Y12) rodiklis Visagino savivaldybėje yra daugiau nei 5,6 karto didesnis už Lietuvos vidurkį (Visagino sav. – 20,8/100 000 gyv., Lietuvos vidurkis – 3,7/100 000 gyv.). 2025 m. Visagino savivaldybėje dėl narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo mirė 4 asmenys, o per 10 metų laikotarpį (2016–2025 m.) savivaldybė iš viso neteko 33 gyventojų;

- Nusikalstamų veikų, susijusių su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda (nusikaltimai) rodiklis 2025 m. Visagine siekė 135,1/100 000 gyv. – tai yra 1,4 karto daugiau, lyginant su Lietuvos vidurkiu (96,8/100 000 gyv.). 2025 m. Visagino savivaldybėje fiksuotos 26 tokios veikos (2024 m. – 26, 2023 m. – 17, 2022 m. – 25).

4. Pagrindinės Visagino savivaldybės gyventojų mirties priežastys 2025 m. pasiskirstė taip: pirmoje vietoje – kraujotakos sistemos ligos (I00–I99), nusinešusios 147 gyvybes (86 vyrai ir 61 moteris), antroje – piktybiniai navikai (C00–C96), lėmę 55 mirtis (32 vyrai ir 23 moterys), trečioje – išorinės mirties priežastys (V00–Y89), dėl kurių mirė 18 asmenų (15 vyrų ir 3 moterys).

REKOMENDACIJOS

Politikos formuotojams:

1. Užtikrinti nemokamas, anonimiškas ir lengvai prieinamas priklausomybių konsultantų bei psichologų paslaugas asmenims, vartojantiems psichoaktyvias medžiagas, ir jų šeimos nariams.
2. Finansuoti tikslines jaunimo užimtumo, įsidarbinimo ir turiningo laisvalaikio programas, taip mažinant įtraukimą į nusikalstamas veikas.
3. Didinti projektų, kurie leistų pagerinti Visagino gyventojų sveikatą, finansavimą.
4. Gerinti gatvių, pėsčiųjų takų, laiptinių infrastruktūrą, pritaikant juos vyresnio amžiaus asmenų ir neįgaliųjų saugiam judėjimui (įrengti turėklus, neslidžias dangas, apšvietimą).

Specialistams:

1. Didinti visuomenės informuotumą apie nerimo, priklausomybių, smurto ir patyčių požymius, užtikrinant operatyvų asmenų nukreipimą pagalbos gavimui.
2. Didinti gyventojų informuotumą apie saugią aplinką bei judėjimą nepalankiomis oro sąlygomis, bei skatinti gyventojus naudotis būtiniausiomis apsaugos nuo traumų ir susižalojimų priemonėmis (atšvaitais, šalmais, saugos diržais ir t. t.).
3. Skatinti visuomenę aktyviau dalyvauti įstaigų ir organizacijų veiklose, skirtose sveikatos stiprinimui, bei ankstyvajam priklausomybių atpažinimui.
4. Stiprinti visuomenės sveikatos priemones, padedančias gyventojams atsisakyti žalingų įpročių (alkoholio, narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, rūkymo) bei ugdyti kasdienės sveikos gyvensenos įpročius (fizinis aktyvumas, sveika mityba, aktyvus laisvalaikis, poilsis t.t.).

Gyventojams:

1. Raskite malonią ir reguliarią fizinę veiklą – pasivaikščiojimus, važiavimą dviračiu, plaukimą ar mankštą. Pusiausvyrą ir raumenų jėgą stiprinantys pratimai padeda išvengti nukritimų ir traumų vyresniame amžiuje.
 2. Pajutus sveikatos sutrikimus laiku kreipkitės pagalbos.
 3. Domėkitės sveikatingumo renginiais ir esant galimybei, juose dalyvauti.
 4. Pagal galimybes pajvairinkite mitybą - į kasdienį maisto racioną įtraukite daugiau šviežių daržovių (rinkitės pagal sezoniškumą), vaisių, grūdų gaminių, liesos mėsos, žuvies ir ankštinių augalų.
 5. Siekdami išvengti traumų bei nelaimingų atsitikimų, tamsiu paros metu naudokite atšvaitus, sportuodami dėvėkite šalmsus, o šaltuoju metų laiku rinkitės saugią, neslidžią avalynę, bei judėkite neskubėdami.
-